

EUROPEJSKI INSPEKTOR OCHRONY DANYCH

Streszczenie opinii Europejskiego Inspektora Ochrony Danych w sprawie komunikatu Komisji pt. „Polityka wobec internetu i zarządzanie internetem. Rola Europy w kształtowaniu przyszłości zarządzania internetem”

(Niniejsza opinia jest dostępna w pełnym brzmieniu w języku angielskim, francuskim i niemieckim na stronie internetowej EIOD www.edps.europa.eu)

(2014/C 246/04)

I. WPROWADZENIE

I.1. Konsultacja z EIOD

1. W dniu 12 lutego 2014 r. Komisja Europejska opublikowała komunikat w sprawie polityki wobec internetu i zarządzania internetem (zwany dalej „komunikatem”) (1). Komunikat został przyjęty w związku z doniesieniami o wprowadzonym przez amerykańską Agencję Bezpieczeństwa Krajowego systemie masowego nadzoru internetu (funkcjonującym również za pośrednictwem internetu), które spowodowały spadek zaufania do internetu i aktualnego modelu zarządzania nim, wskazując na potrzebę pilnych reform.
2. Inspektor z żalem odnotowuje fakt braku konsultacji z nim przed publikacją komunikatu. Z uwagi jednak na bliski związek między zarządzaniem internetem a prawem do ochrony prywatności i danych Inspektor postanowił wydać niniejszą opinię z własnej inicjatywy, działając w oparciu o art. 41 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 45/2001.

I.2. Treść komunikatu

3. W komunikacie zaproponowano podstawy wspólnej europejskiej wizji w zakresie zarządzania internetem. W szczególności ma ona na celu m.in.:
 - ochronę i propagowanie praw podstawowych i wartości demokratycznych oraz struktur zarządzania z udziałem wielu zainteresowanych stron, które to struktury są oparte na jasnych zasadach poszanowania tych praw i wartości,
 - promowanie jednolitej, niepodzielonej sieci, podlegającej tym samym przepisom i normom, jakie są stosowane w innych obszarach naszego życia codziennego, w której jednostki mogą korzystać ze swoich praw oraz ze środków zaskarżenia w przypadku ich naruszenia (2).
4. W celu realizacji powyższych założeń w komunikacie skoncentrowano się na głównych obszarach polityki mających wpływ na złożony ekosystem zarządzania internetem, mianowicie na opracowaniu zasad zarządzania internetem, ramach współpracy oraz podstawowych funkcjach internetu. Przedstawiono również konkretne propozycje dotyczące sposobu wzmocnienia obecnego modelu z udziałem wielu zainteresowanych stron. W części końcowej odniesiono się z wyprzedzeniem do niektórych kluczowych kwestii, które należy poruszyć w związku z zarządzaniem internetem w przyszłości, mianowicie silnej współzależności pomiędzy normami technicznymi i polityką wobec internetu, głównych wyzwań w odbudowaniu zaufania oraz kolizji jurysdykcji i przepisów prawa.
5. Reforma sposobu zarządzania internetem powinna – zdaniem Komisji – odbywać się w oparciu o zasady zwiększonej przejrzystości, odpowiedzialności i włączenia wszystkich zainteresowanych stron.
6. Jako kluczowy element reformy Komisja wskazuje podstawowe wolności i prawa człowieka, które „są niezbywalne” i które „należy chronić w internecie” (3).

I.3. Cel opinii

7. Od czasu publikacji komunikatu dyskusja dotycząca opracowania modelu zarządzania internetem była kontynuowana, szczególnie podczas forum ICANN w Singapurze w marcu 2014 r., a także podczas Global Multistakeholder Meeting on the Future of Internet Governance (Światowe Forum Zainteresowanych Stron na Rzecz Przyszłości Zarządzania Internetem – NetMundial) zorganizowanego w Brazylii w kwietniu 2014 r. Ciąg dalszy rozmów będzie miał miejsce podczas spotkania ICANN w Londynie w czerwcu 2014 r.

(1) COM(2014) 72 final.

(2) Zob. s. 2 komunikatu.

(3) Wiceprzewodnicząca Komisji Neelie KROES, informacja prasowa IP/14/142 z 12.2.2014.

8. Niniejszą opinią Inspektor pragnie przyczynić się do rozwoju powyższej debaty z uwagi na fakt, że wszelka reforma w zakresie zarządzania internetem prawdopodobnie będzie miała istotny wpływ na obywateli i ich prawa podstawowe – szczególnie na prawo do ochrony prywatności i danych. Choć temat poruszony w niniejszej opinii ma charakter ogólnoświatowy, a jej zakres obejmuje sprawy na poziomie globalnym, to koncentruje się ona na działaniach, które może podjąć Unia Europejska oraz jej instytucje w celu wywarcia wpływu na treść debaty oraz na same struktury i procesy zarządzania internetem.
9. Opinia składa się z trzech działów. Dział II dotyczy ścisłego związku, jaki zachodzi pomiędzy zarządzaniem internetu a ochroną prywatności i danych. W dziale III analizowane są możliwości współkształtowania internetu przez obecny system prawa unijnego ze szczególnym uwzględnieniem środków i uregulowań zapewniających właściwą realizację prawa osób fizycznych do ochrony prywatności i danych. W dziale IV omawiane są dalsze działania, które wydają się wskazane i konieczne dla zapewnienia zadowalającego kształtu zarządzania internetem i mają na celu adekwatne czasowo reagowanie na bieżące problemy związane z internetem.

V. WNIOSKI

67. Inspektor z uznaniem odnotowuje w treści komunikatu starania Komisji zmierzające do określenia głównych obszarów polityki, które wymagają reformy w związku ze skandalicznymi doniesieniami o nadzorowaniu sieci, w efekcie których podkopane zostało zaufanie użytkowników do internetu jako narzędzia służącego do uczestniczenia w demokratycznej debacie.
68. Komisja dostrzega potrzebę wspólnego i prawdziwie globalnego modelu zarządzania internetem i w związku z tym podejmuje szereg inicjatyw mających na celu zapewnienie jak największego pluralizmu i przejrzystości procesu reform.
69. W kontekście wniosków i starań Komisji Inspektor sformułował w niniejszej opinii szereg propozycji mających na celu skuteczne wyeliminowanie kluczowych problemów wynikających ze ścisłego związku pomiędzy ochroną prywatności i danych a internetem.
70. Uwagi Inspektora dotyczą w szczególności następujących kwestii:
 - Rozmowy dotyczące polityki w sprawie internetu powinny uwzględniać charakter praw podstawowych dotyczących ochrony prywatności i danych. Prawa takie stanowią podstawę interakcji użytkowników w internecie i powinny być chronione zarówno w sieci, jak i poza nią.
 - Kwestia ochrony prywatności i danych powinna być jednym z priorytetów rozmów dotyczących zarządzania internetem.
 - W ramach podejścia do zarządzania internetem zakładającego udział wielu zainteresowanych stron Inspektor popiera środki zapewniające szeroką reprezentację zainteresowanych stron, w tym uznanie roli organów ochrony danych w zapewnianiu większej spójności egzekwowania przepisów dotyczących ochrony danych na poziomie globalnym.
 - Inspektor z uznaniem przyjmuje zobowiązanie Komisji do propagowania szybkiego przyjęcia kluczowych przepisów prawnych, w tym propozycję ogólnego rozporządzenia o ochronie danych. Częścią reformy zarządzania internetem powinno być wzmocnienie praw osób, których dane dotyczą, oraz prawa do usunięcia danych.
 - Komisja powinna propagować wszechstronne podejście do zarządzania internetem oraz zapewnić bezpieczeństwo przetwarzania danych osobowych. Inspektor apeluje do Komisji o podjęcie działań w celu ułatwienia koordynacji polityk bezpieczeństwa na poziomie globalnym z uwagi na fakt, że wszelkie konflikty w ramach takich polityk mogłyby stanowić zagrożenie dla bezpieczeństwa i ochrony danych.
 - Inspektor z uznaniem odnotowuje odniesienie Komisji do bliskiego związku pomiędzy projektem technicznym a ochroną danych. Inspektor zachęca Komisję do podjęcia działań w celu uwzględnienia optymalnych norm ochrony danych już we wczesnej fazie projektowania technologii („uwzględnienie ochrony danych już w fazie projektowania” i „domyślna ochrona danych”).

- W kwestii neutralności sieci Inspektor zdecydowanie zaleca, by – bez szkody dla toczącej się obecnie debaty w sprawie neutralności sieci – dla wszelkich rozwiązań końcowych uzyskano szeroki konsensus w kwestii stosowanych zasad oraz potrzeby zapewnienia odpowiednich gwarancji dla użytkowników i ich praw.
- Inspektor popiera działania Komisji zmierzające do znalezienia szybkiego rozwiązania w kwestii kolizji przepisów prawnych, jakie często pojawiają się w związku z internetem, powodując zagrożenie dla prawa użytkowników do ochrony prywatności i danych. Inspektor wnioskuje również, by w przypadkach kolizji jurysdykcji użytkownikom zapewniono dodatkowe i bardziej precyzyjne informacje na temat przepisów i gwarancji dotyczących ochrony danych, które mają zastosowanie do przetwarzania ich danych osobowych.
- Inspektor wzywa Komisję i inne zainteresowane strony z sektora prywatnego i sektora publicznego do zwiększenia starań zmierzających do wzmocnienia współpracy międzynarodowej w obszarze ochrony danych oraz konwergencji międzynarodowych zainteresowanych stron w kwestii wspólnych norm technicznych i norm ochrony danych.
- Inspektor oczekuje, iż Komisja zajmie stanowisko przywódcze oraz odegra rolę katalizatora w ramach rozmów na temat nowego modelu zarządzania internetem. W szczególności Inspektor wzywa Komisję do propagowania unijnych norm ochrony danych oraz do nakłaniania państw trzecich do przyjmowania odpowiednich międzynarodowych norm ochrony danych. Ponadto EIOD popiera przyjęcie międzynarodowego instrumentu zobowiązującego organy wywiadu i organy ścigania do przestrzegania norm ochrony danych.

Sporządzono w Brukseli dnia 23 czerwca 2014 r.

Giovanni BUTTARELLI

Zastępca Europejskiego Inspektora Ochrony Danych
